

Luunja Keskkooli põhikooli astme kunstiainete ainekava

1. KUNSTIAINED

1.1 Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Põhikooli lõpuks õpilane:

1. on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
2. kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
3. väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
4. märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika jakunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri;
5. väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

1.2 Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti:

I kooliaste

Kunst – 4,5 nädalatundi

Muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

Kunst – 4 nädalatundi

Muusika – 4 nädalatundi

III kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 3 nädalatundi

1.3 Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisest ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitivse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

1. teadmised kunstidest (analüüs);
2. erinevate kunstide seostamine (süntees);
3. ainealane (verbaalne) keel;
4. loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
5. kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
6. oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
7. kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

1.4 Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Väärtuspädevus

Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivade kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne pädevus

Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismuuseumitsemine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus.

Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainestik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus

Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleem-ülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus

Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jmsrääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistöde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsiooni-vahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatikapädevus

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevus

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

1.5 Lõiming

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa. Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.
2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.
3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:
  - sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
  - emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
  - loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;

- matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist(matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
  - käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist(loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
  - kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.
4. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid.

1.6 Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguilist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiatega, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljundi-tega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” lõimimine kunstide õppesse. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist. Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus”. Kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipi. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele.

Kunstide eriline panus teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng” ning „Teabekeskond” käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgseid oskusi nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

2. Kunst

2.1 Õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

tunnetab ja arendab oma loominguilist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitut teadmisi ja tehnikaid;

kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus; analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;

märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;

õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti; seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust.

2.2 Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuvmas maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on: uurimine ja oma ideede arendamine; väljendusvahendite loov rakendamine; mõtestamine ja refleksioon.

2.3 I kooliaste

2.3.1 Õpitulemused

3.klassi lõpetaja: 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikud jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni; 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid; 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid; 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid; 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurija õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

2.3.2 Õpitulemused ja õppesisu

1. klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi		
Teema	Õppesisu	Õpitulemus
Teose mõte jasõnum	Kujutatavagaseotud tunneteja/või loo edastamine, neisträäkimine Illustratsioonide vaatamine, võrdlemine, tegemine	-Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ningkatsetab julgeltoma mõteteja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.
Kujutamisiisid	Inimese täisfiguur eestvaates, portree eestvaates. Loomad, linnud Okaspuud jalehtpuud eri aastaegadel Tehisvormid	-Kujutab inimest (täisfiguuri ja nägu, paigal ja liikumises) omal viisil temaatilisteskompositsioonides. -Valib ümbritsevate objektide (loomad-linnud, taimed, kivid, ehitused, sõidukid jne) iseloomulikud jooned ja leiab oma võtmed nendekujutamiseks.
Kompositsioon	-Punkt jajoon janende iseloom -Muster -Pildi pinna organiseerimine	-Organiseerib pildi pinda, arvestades paberi suurust ja kuju, kasutades erinevaid paberiformaate.

Värv, valgus, vari	<ul style="list-style-type: none"> -Meeleolu väljendamine värvidega -Värvidesegamine, uute toonidesaamine 	<ul style="list-style-type: none"> -Väljendab värvide abil meeleolu ja räägib sellest meeleolust. -Segab põhivärvide II astme värvide põhjendabsellele toetudes põhivärvide mõistet. -Segab valgeja musta abil värvide heledamad ja tumedamad astmed
Disain	<ul style="list-style-type: none"> -Kujunduskunst, kunstniku roll esemete kujundamisel -Tarbevorm. Igapäevaste tarbeesemete välimus ja otstarve. -Erinevate ruumide kirjeldamine -Raamatukujundus -Esemete kujundus, vormi andmine 	<ul style="list-style-type: none"> -Vaatleb ja kirjeldab loodus- ja tehiskeskkonnavisuaalset ilmet -Võrdleb raamatu teksti ja selle illustratsiooni. Nimetab tuntumaid illustraatoreid, valib omalemmikuid ja põhjendab oma eelistust.
Kunstilugu	<ul style="list-style-type: none"> -Kunstiteosed muuseumis -Teoste vormistus -Kunstiteostes peituvad meeleolud 	<ul style="list-style-type: none"> -Tunneb ümbritsevas keskkonnas ära ja liigitab (nimetab õige nimega) järgmised kunstiliigid: arhitektuur, skulptuur, maal.
Keskkond ja loodus	<ul style="list-style-type: none"> -Lähiümbruse skulptuurid, arhitektuur -Mustriid, rütmid looduses Looduse kunstiteosed. 	<ul style="list-style-type: none"> -Vaatleb ja kirjeldab loodus- ja tehiskeskkonnavisuaalset ilmet.
Visuaalne kommunikatsioon ja meedia Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.	<ul style="list-style-type: none"> -Animafilmi, mängufilmi, reklaami, muusikavideo, arvutimängu roll erinevate inimeste elus. -Muuseumi, galeriiolemus. Ainealane baas: sõnavara-kunst, kunstitegevus, teos, kunstnik, maal, joonistus, illustraator, skulptuur, skulptor, arhitektuur, arhitekt, foto. 	<ul style="list-style-type: none"> -Märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas. -Räägib oma loomingu (tegevusest), kasutades lihtsamaid ainealaseid mõisteid.
Tehnikad, vahendid Vormimine Meisterdamine Kollaaž	<ul style="list-style-type: none"> -Joonlauaja sirkli kasutamine. -Palett. -Voolimine savist vms voolitavast materjalist -Looduslikud jatehis-materjalid. -Voolimine: lihtsad vormid, töövõtted. -Rebimine, lõikamine, liimimine. Aplikatsioon. 	<ul style="list-style-type: none"> -Kasutab tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt, voolimismaterjalid (savi, plastiliin jne), paber, papp. -Oskab tehakollaaži ja voolitada paberit. -Kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töövahendeid (käärid, joonlaud, valib

		sobiva pintsli jne) ning sobivaid, ohutuid töövõtteid (lõikamisel, rebimisel, liimimisel, voltimisel, värvimisel jne).
Maal	-Põhitöövõtteid ja -vahendid. –Kattevärvid. Värvidesegamise põhimõtted. -Kriidi- ja õlipastellidega maalimine	-Kasutab erinevaid maalimise, töövõtteid ning tehnikaid. -Kasutab tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt põhilisimat materjale: kattevärvid, akvarellid, kriidi- ja õlipastellid,
Joonistamine	-Värvipliiatsiga pinna katmine -Joonistamine hariliku pliiatsi ja viltpliiatsitega	-Kasutab tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt värvi- ja viltpliiatsid
Trükkimine	Templitrükk. Pintsli trükk.	-Kasutab erinevaid töövõtteid ning tehnikaid
Pildistamine. Digitehnikad	-Fotograafia, kaader. Motiivi valimine.	-Kasutab õigeid pildistamistöövõtteid ning tehnikaid.
Uurimine, vaatamine, arutlemine	-Kunstiteoste vaatlemine ja vabakirjeldamine. -Kunstiteostepõhjal tegelastelugude jutustamine. Kunstiteostest inspiratsiooni leidmine oma tööde tarvis. -Lemmikfilmide, -mängude kirjeldamine, tekkinud tunnetest rääkimine. -Töödest jutustamine, nende kirjeldamine, isikliketähelepanekute tegemine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.	-Oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja omaeelistusi põhjendada. -Väärtustab endatöödes erinevaid lahendusi. -Austab loomingut autorlust ja kunstiteoseid. -Võrdleb oma ja kaaslaste töid, toob esile lahenduste erinevusi.

2. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Teema	Õppesisu	Õpitulemus
Jutustus, teose mõte ja sõnum	Pea- ja kõrvaltegelased, olulise rõhutamine (suuruse, asukohaja värvi abil). Sisultsobiv taust.	-Loob kujutatavale sisult ja vormilt sobivatausta. -Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.
Kujutamiskiivid	-Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste vaatlemine ja omal viisil kujutamine (loovtöös). -Tegevuses inimene külgsuunas (kõndimas, jooksmas jne). Portree. -Loomad, linnud, putukad, taimed, maapind. -Ilmastikunähtused (vikerkaar, aastaajad). Erinevad ehitised (maja, loss, sild jne), masinad.	-Kujutab erinevaid liikuvaid figuure. -Leiab kujutatavakõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koostöö ja pildi kompositsiooni.
Kompositsioon	-Kontuurja pinnamuster. -Pildi ülesehitus ja kompositsioon. Pildipind, objektid ja taust (foon). Korrapärane rütm, ribaornament.	-Organiseerib pildi pinda, arvestades paberi suurust ja kuju, kasutades erinevaid paberiformaate. -Peab silmas pildikompositsioonireegleid -Eristab korrapärast ja vaba rütmi ümbritsevas keskkonnas ja kunstis.
Värv, valgus, vari	-Põhivärvid ja nende segamisel saadavad II astmevärvid. /Helestamine ja tumestamine	-Väljendab värvide abil meeleolu ja räägib sellest meeleolust. -Segab põhivärvide II astme värvide ja põhivärvidele toetudes põhivärvide mõistet. -Segab valge ja musta värvide heledamad ja tumedamad toonid
Perspektiiv	-Objektide osaline kattumine.	-Väljendab osalise kattumise abil esemetepaigutuse pildilüksteisest suhetes ees- ja tagapool.

Disain	<ul style="list-style-type: none"> -Eri funktsiooniga ruumide ja keskkondade iseloomulikud sisustus-ja kujunduselemendid. -Erinevad trükised igapäevaelus, märgatavus, eelistused. -Kiri: tekst ja pealkiri, kujundatud suur algustäht. -Kujunduselementide valik, kaunistusmotiivide paigutus 	<ul style="list-style-type: none"> -Vaatleb ja kirjeldab loodus-ja tehiskeskkonnavisuaalset ilmet. -Võrdleb erinevaid trükiseid ja nende illustratsioone. Nimetab tuntumaid illustraatoreid, valib omalemmiku ja põhjendab oma eelistust.
Kunstilugu	<ul style="list-style-type: none"> -Rahvakunst (rahvariided, mustrid, tarbeesemed jne). -Teoste eksponeerimisviise. Foto kuikunst, tarbefoto. -Tuttavad teemad, tehnikad ja töövõtted kunstnike töödes. 	<ul style="list-style-type: none"> -Jagab oma muljeid rahvuskultuuri teemal, on avatud erinevate kultuuri ilmingute suhtes. -Austab loomingu autorlust ja kunstiteoseid.
Keskkond ja loodus	<ul style="list-style-type: none"> Linnaruumi (tänav, park, kaubanduskeskus jne) funktsionaalsed kujunduselemendid (ootepaviljonid, pingid, prügikastid, laternapostid jne) 	<ul style="list-style-type: none"> -Räägib oma loomingust (tegevusest), kasutades lihtsamaid ainealaseid mõisteid.
Visuaalne kommunikatsioon ja meedia Reaalsed ning virtuaalsed kunsti-ja mediakeskkonnad.	<ul style="list-style-type: none"> -Kunst argikeskkonnas, mediakanalites. Erinevate kunstide (visuaalkunst, muusika, kirjandus, tants) koos esinemine (ooper, ballett, raamat, animafilm, muusikavideo, arvutimäng, reklaam). 	<ul style="list-style-type: none"> -Märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas. -Teab erinevaid kunstiliike, kasutades lihtsamaid ainealaseid mõisteid.
Tehnikad, vahendid ja tehnoloogia Vormimine Meisterdamine Kollaaž	<ul style="list-style-type: none"> -Alusjoonistus. -Voolimispulk. -Erinevate struktuuride ja tekstuurideloamine. -Erinevad ühendusmaterjalid ja -viisid. Jääkmaterjalideloov kasutamine (pakendid, plastid, traat jm). -Looduslike materjalide kogumine, kuivatamine. -Võltimine. Kollaažid tasapinnalistest ja ruumilistest materjalidest. Mosaik. 	<ul style="list-style-type: none"> -Kasutab tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt voolimismaterjale (savi, plastiliin jne), paber, papp. -Oskab tehakollaaži järele teha paberit. -Kogub ja kasutab looduslikku materjaliloodust säästvalt. -Kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töövahendeid (käärid, joonlaud, valib sobivapintslit ja sobivaid, ohutuid töövõtteid (lõikamine, rebimine, liimimine, võltimine, värvimine jne).

Maal	<ul style="list-style-type: none"> -Maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Dekoratiivse ja maalilise pinna loomine. Maalipinnal värvide segamine. -Akvarellidega maalimine; akvarellipintsel, sulatamine. -Pastellide, värvi- ja viltpliiatsitegamaalilise pinna saamine, värvide segamine (eri värvid üksteise peal, liigutusmehaanika). 	<ul style="list-style-type: none"> -Kasutab erinevaid maalimise, töövõtteid ning tehnikaid. -Kasutab tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt kattevärvet, akvarelle, värvi- ja viltpliiatseid, kriidi- ja õlipastelle
Joonistamine	<ul style="list-style-type: none"> -Erinevate karakteriga jooned. Joontega pinnamustrite loomine 	<ul style="list-style-type: none"> -Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.
Trükkimine	<ul style="list-style-type: none"> -Naturaaltrükk (puulehed vms). -Monotüüpia. 	<ul style="list-style-type: none"> -Kogub ja kasutab looduslikku materjaliloodust säästvalt.
Pildistamine Digitehnikad	<ul style="list-style-type: none"> -Foto argielus, fotokunst. Pildiseeria. 	<ul style="list-style-type: none"> -Kasutab erinevaid joonistamise ja pildistamise töövõtteid ning tehnikaid.
Uurimine, vaatamine, arutlemine	<ul style="list-style-type: none"> -Teostest detailide otsimine, küsimustele vastuste leidmine. -Teoste tegelaste mõtete ja kavatsuste oletamine. -Arvamuse kujundamine ja põhjendamine (sh negatiivse). Ainealastemõistete kasutamine. Rahvuskultuuriga kokkupuudetest ja elamustest rääkimine (laulupidu, rahvatants, rahvariided, tarbeesemed jne). 	<ul style="list-style-type: none"> -Oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja omaeelistusi põhjendada. -Loomingust/tegevustest rääkides lihtsamate ainealastemõistete kasutamine. -Omaja kaaslastetööde võrdlemine, lahenduste erinevuste esile toomine. -Omavalikute jaeelistuste põhjendamine.

3. klass 2 tundi nädalas I poolaastal, 1 tund nädalas II poolaastal

Teema	Õppesisu	Õpitulemus
Jutustus, teose mõte ja sõnum	Piltjutustusevorme (illustratsioon, koomiks, animatsioon, fotoseeria).	-Loob kavandeid. -Loob kujutatavale sisult ja vormilt sobivatausta. -Katsetab julgeltoma mõteteja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.
Kujutamiskiisid	-Elusolenditekujutamine iseloomulikus asendis, paigal ja liikumises. -Loomad, linnud, putukad. Taimeosad, loodus eri aastaegadel. Objektide omavahelised suurussuhted. Linn, maastik.	-Kujutab erinevalt liikuvaid figuure -Tunneb täiskasvanud jalapsee proportsioone. -Leiab kujutatavakõige iseloomulikumaad joned, valib sobiva kujutusviisilulisema esiletoomiseks. -Leiablooduse kunstiteosed (peegeldus, kivide, puude kujud ja asendidjne). Loob looduse materjalidest uue tähendusega objekte.
Kompositsioon	Vaba rütm, pildielementide rühmitamine	-Organiseerib pildi pinda, arvestades paberil suurust ja kuju, kasutades erinevaid paberiformaate. -Peab silmas pildi kompositsioonireegleid -Eristab korrapärast ja vaba rütmi ümbritsevas keskkonnas ja kunstis. Rühmitab kompositsiooni elemente.
Värv, valgus, vari	-Värvidekoosmõju. -/Soojad ja külmad värvid/ -/värviring/ Värvivarjundid looduses, värvid tehiskeskkonnas.	-Tunneb põhivärvuseid ja täiendvärvuseid -Iseloomustab temaatilistes töedes värvide abil tegevusaegaja-kohta. -Väljendab värvide abil meeleolu ja räägib sellest meeleolust.
Perspektiiv	-Suurusenaaline vähenemine kauguses. Silmapiir.	-Väljendab kujutatava suuruse muutmise abil selle paiknemise pildiruumis ees- ja tagapool.

Disain	<ul style="list-style-type: none"> -Loodus-jatehiskesk-konnavisuaalse ilmeseos inimtegevusega. -Erinevafunktsiooniga hooned ja ehitised (lähiümbruses). -Tekstikujundamine. Arvutikiri. -Kujundamine teatris: lavakujundus,deko-ratsioon, kostüüm, grimm jne. -Omalähema ümbruse kujundus, meeleolu loomine. 	<ul style="list-style-type: none"> -Vaatleb ja kirjeldab loodus-ja tehiskesk-konnavisuaalset ilmet. -Võrdleb erinevaid trükiseid ja nende illustratsioone. -Arvestab kujundadesjameisterdades otstarvet,materjali, tehnoloogiat ja välimustningselgitab oma valikuid.
Kunstilugu	<ul style="list-style-type: none"> -Kunstiliigid: arhitektuur, skulptuur, maal, graafika. -Arvutikui vahend teose tegemiseks või esitamiseks. -Maakunst.Lume-, tule-, valgusteosed -Kesksed objektid, pildielementide paigutus, värvivalik. 	<ul style="list-style-type: none"> -Toob näiteid erinevate kunstide (visuaalne kunst, muusika, liikumine, kirjandus) koosinemisest(raamat, teater, film, reklaam, tegevuskunstjm). -Jagaboma muljeidrahvuskultuuri teemal, on avatud erinevatekultuuri-ilmingute suhtes. -Austab loominguautorlustja kunstiteoseid. -Kirjeldab kunstiteoseidningpõhjendab oma eelistusi.
Keskkond ja loodus	<ul style="list-style-type: none"> -Erinevad hooned ja ehitised: erinev funktsioon.. Sildidja märgid. 	<ul style="list-style-type: none"> -Räägib oma loomingust (tegevusest), kasutades lihtsamaid ainealaseid mõisteid.
Visuaalne kommunikatsioon ja meedia Reaalsed ningvirtuaalsed kunsti-ja meediakeskkonnad.	<ul style="list-style-type: none"> -Reklaamide, ajakirjanduse, veebilehtede mõju, märgatudelemente. -Eeskujud, iidolid, moed, nendekohta info saamise kanalid. Ühineja isiklik maitse. Kunstiportaaliid, virtuaalsed galeriidiid. 	<ul style="list-style-type: none"> -Märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas. -Toobnäiteiderinevate kunstide (visuaalne kunst, muusika, liikumine, kirjandus) koosinemisest(raamat, teater, film, reklaam, tegevuskunstjm). -Elab kaasa kunstidesedastatavatele mõtetele jameeleoludele,austab erinevaid jaisikupärasedlahendusi. -Kirjeldab visuaalsekultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalseskuu ka virtuaalsetes kultuuri ja õppekeskkondades ningteadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.
Tehnikad, vahendid ja tehnoloogia Vormimine	<ul style="list-style-type: none"> Motiivide paljundamine, üle-v pealekandmine (kopeerimine, šabloon, trafarettjne). -Eri materjalidest vormide loomine (nt papjeemašee, 	<ul style="list-style-type: none"> -Kasutab tehnoloogiliseltõigesti, otstarbekalt jasäästvalt voolimismaterjale (savi,plastiliinjne), paber, papp.

Meisterdamine Kollaaž	kipsiriie, paber jne).Alus- vorm, karkass. -Erinevate materjalide kombineerimine. -Taimekompositsioonid, lilleseade. -Voltimine. Origami. Kollaaž: valmiskujundite (fotod, väljalõiked) kasutamine.	-Kogub ja kasutab looduslikku materjaliloodust säästvalt. -Looberinevate vahenditega mitmesuguseid pinnamustreid(ka looduses). -Oskab tehakollaaži javoltida paberit. -Kasutab eesmärgipärasel erinevaid töövahendeid (käärid, joonlaud jne ning sobivaid, ohutuid töövõtteid (lõikamisel, rebimisel, liimimisel, voltimisel, jne).
Maal	-Kattevärvid. -Akvarellmaal, kihiti maalimine. Akvarelli kombineerimise teiste vahenditega (õlipastelliga allajoonistamine, pinna täiendamiseks kuivalt maali- des, viltpliiatsitega jne). -Kriidija õlipastellid. Ülemaalimine/-joonis- tamine. -Segatehnikad. -Vilt-javärvipliiatsite kombineerimine.	-Kasutab erinevaid maalimise, töövõtteid ning tehnikaid. -Kasutab tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt kattevärve, akvarelle, värvi-ja viltpliiatseid, kriidi- ja õlipastelle
Joonistamine	-(võimalustmööda) Erinevaid joonistus- vahendeid (süsi, tušš, arvutiprogrammid...)	-Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, ja arvutigraafika töövõtteid ning tehnikaid.
Trükkimine	-Paljundusgraafika, kliše, tõi- mmis. Papitrükk, materjalitrükk.	-Kasutab templi-, materjali-, papitrüki tehnikaid
Pildistamine Digitehnikad	-Pildi skaneerimine (digitaliseerimine), arvutis täiendamine.	-Tunneb rõõmu kunstis loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.
Uurimine, vaatamine, arutlemine	-Teose teadlikum vaatamine (lähedalt, eemalt, ruumilist teost mitmest küljest, sildi	-Oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja omaeelistusi põhjendada.

	lugemine,giidi kuulamine). -Teoste mõtte sõnastamine. Vaadeldud teoste põhjal oma versioonide tegemine. Parimateja halvimate reklaamidevalimine, arvamustevõrdlemine ja põhjendamine. Ideeja teostusesuhteüle arutlemine.	-Väärtustab endatöödes erinevaid lahendusi. -Väärtustab endatöödes erinevaid lahendusi. -Omaja kaaslastetööde võrdlemine, lahenduste erinevuste esile toomine.
--	---	--

2.4 II kooliaste

2.4.1 Õpitulemused

6. klassi lõpetaja: 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab; 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi; 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne); 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes; 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust; 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust; 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid; 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

2.4.2 Õpitulemused ja õppesisu

4. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi		
2. T	Õppesisu	Õpitulemus
Jutustus, teose mõtteja sõnum	-Piltkiri. Piltitäiendav tekst (nt vana-Egiptuse pinna-kunst, kaasaegnekunst).	-Tunnetab omakunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsetevahenditega oma mõtteid, ideid jateadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.
Kujutamiskiisid	-Inimesekujutamine tegevuses, erinevas elu-ja töökeskkonnas. -Objektidekujutamine vaatluse, võrdlemise ja mälu põhjal, endale olulistevisuaalsete tunnuste järgi.	-Arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurustja jalgadepikkust terve kehapikkuse suhtes, näokujutamisel silmade asukohtasellel. -Leiabvaatluse ja võrdluse teelinimese vanust, rassi, rahvust, erinevaid ameteid kõigeenamiseloomustavad tunnused (keskkond, riietus, töövahendid) ja kasutab neidtemaatilistes kompositsioonides. -Kujutab vaatluse järgieesasetsevaid objekte, arvestades nende kuju, suurus-suhteid japaiknemist üksteise suhtes.

Kompositsioon	Kompositsiooni elemendid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne). Kompositsiooni tasakaal, tervik. Pildi dominant.	-Kujutab jakujundab nii vaatluste kui ka oma ideedepõhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi. -Saavutab kompositsiooni tasakaalu, terviku. -Leiab pildispeamise(dominandi), rõhutab sedateadlikultoma töödes.
Värv, valgus, vari	Ühevärvi erinevad varjundid (nt kollakas-, sinakas-, pruunikasroheline); nimetamise võimalusi(taevasinine, sidrunkollanejne). Valguse ja värvide muutumiselooduses	Segab ja kasutab maalimisel iga värvi suurthulka erinevaidtoone.Moodustab varjundit kirjeldavaid värvinimetusi tuntud asjadekaudu.
Perspektiiv	-Plaanilisuspildi pinnal.	-Eristab pildil esi-, kesk- ja tagaplaani, kasutab sedateadlikultoma teoses.
Disain	-Ruumikujunduse seos otstarbega(omatuba, klass, mänguväljak jt). -Tarbekunsti liigid (keraamika, klaasikunst, nahakunst, ehtekunst). -Disainimine kui protsess (lähteülesanne, taustauuring, ideed, makett, testimine, parandamine).	-Kirjeldab keskkonna ja/või ruumi kujundust esteetilisuse ja praktilisuse seisukohast. -Selgitab inimese tegevuse osajavastutust keskkonna esteetilisest ilmes. - Teab ja kasutab õpiülesannetes disaini elemente.
Kunstilugu	-Eestirahvakunst ja ehituskultuur.Linna-ja taluarhitektuur. - Virtuaalne kunst. - Tegevuskunst. -Idee esitamisejoonise või maketina. -Teoste ainestik (portree, natüürmort, maastik, abstraktne kunst).	-Leiab rahvakunsti esemetelt iseloomulikud motiivid,kasutab neid loovalt esemete ja ornamendi kujundamisel. -Analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäevaluganigon avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.
Visuaalne kommunikatsioon ja meedia Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja mediakeskkonnad.	Kujundusvõtteid arvutimängus, filmis, reklaamis jne.	-Analüüsib kujundusvõtteid arvutimängus, filmis, reklaamis jne vahelisi seoseid (kaader, plaanid, jutustus).

Mõisteid (ainealane baassõnavara)	Visand, kavand. Molbert. Portfoolio	-Kasutabõpitudainealaseidmõisteidkõnes ja kirjas.
Tehnikad, vahendid ja tehnoloogia Vormimine Meisterdamine Kollaaž	Kavandaminekui protsess ideedearendamiseks. -Skulptuuride modelleeriminesavist ja lõikaminepehmetest materjalidest (vahtplast jne). Keraamika. Reljeef. - Erinevate tehnikateja materjalidepaindlik kasutamine, segatehnikad - Moodulelementidest struktuurid looduslikest ja tehismaterjalidest. - Kollaaž. - Installatsioon. Erinevaid väljendusvahendeid ja materjale (lumi, liiv, tuli, valgus, vari, valmisesemed jne).	-Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (kollaaž, skulptuur, jne). -Kasutab paindlikult,ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale.Looperinevaidtekstuure ja fakteure. -Mõistab tehismaailma jaselekasutaja suhet; peab silmaseesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisustja ökoloogilisust.
Maal	-Maalimine kattevärvideja akvarellidega. Tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi-ja viltpliiatsitega. - Akvarellitehnikad: kihitimärjalt märga maalimine, pinnaefektide loomine.	-Kirjeldabpildikoloriiti,eristabsoojaja külmakoloriiti. -Rakendaberinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, jne).
Joonistamine	-Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt-ja pastapliiatsiga.Faktuurid. -Grafiitpliiatsite tähistused. - Arvuti joonistusprogramme. Raster-ja vektorgraafika eripärad ja võimalused.	-Kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale.Looperinevaidtekstuure ja fakteure. -Rakendab erinevaid kunstitehnikaid.
Trükkimine	- Graafikatehnikad: kõrgrükk(nt papi-, materjali-, linoolrükk)ja lametrükk (mono- ja diatüüpia).	-Selgitabgraafikakui trükitehnika olemust.

Pildistamine Digitehnikad	<ul style="list-style-type: none"> -Foto. Sama objekti pildistamine (eri vaatenurgast, eri kella-vaastaajal). -Olulisemad pilditöötlusvõtted. - Video, digitaalgraafikaja animatsiooni tehnikad ning töövõtted. 	<ul style="list-style-type: none"> -Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsetehnikategatutvumineja katsetamine. -Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne).
Uurimine, vaatamine, arutlemine	<p>Peamiste kunstitehnikate ja žanrite eristamine.</p> <p>Kunstniku joonistus-või maalitehnikauurimine originaalteostel.</p> <p>Filmide, arvutimängude, koomiksija reklaamide pildikeele uurimineja kriitilinevõrdlemine.</p> <p>Pildiliseinfo, näidiste ja eeskujudeleidmineja kasutamineloominguliselt.</p> <p>Kunstnike, kunstiteoste, stiilide kohtaise lisainfo otsimine.</p>	<p>Eristab maalikunsti žanre (portree, maastik, natüürmort).</p> <p>-Analüüsib nüüdiskunsteoseid, märkab erinevaid vormeja sõnumeid, leiab seoseid tänapäevaeluganingon avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes</p> <p>-Toob kunstiteost kirjeldades esile nii sisulisi kuivormilisi elemente.</p> <p>-Leiab asjakohast pildilistinfot, näidiseid ja eeskujusid ningkasutab neid loominguliseltoma töös.</p> <p>-Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib javõrdleb eri ajastutekunstiteoseid.</p> <p>-Kujundab, esitleb, põhjendab oma arvamust.</p>

5. klass (2 tundi nädalas kokku 70 tundi)		
Teema	Õppesisu	Õpitulemus
Jutustus, teose mõteja sõnum	Piltjutustuses (koomiks, film, fotoseeria, reklaam) plaanide vahetus	Tunnetab omakunstivõimeid ja-huve; väljendab visuaalsete vahenditegaoma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.
Kujutamiskiisid	Täisfiguuri ja näo proportsioonid. Eseme kujutamine vaatluse järgi, arvestades kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise javaatajasuhtes	Arvestab täisfiguuri ja pea kujutamisel nendeproportsioonidega Kujutab vaatluse järgi eesasetsevaid objekte, arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemistüksteise ja vaataja suhtes.
Kompositsioon	Sümmeetria, asümmeetria Erinevate kompositsiooniliste lahenduste mõju.	Eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone

Värv, valgus, vari	<p>III astmevärvidesegamine I ja II astmevärvide teel</p> <p>Piiratud arvu värvidega maalimine</p>	<p>Segab III astme värve ja kasutab maalimisel erinevaid toone.</p> <p>Kasutab maalimisel piiratud värvivalikut – maalib monokroomset</p>
Perspektiiv	<p>Ruumilisus pildil</p> <p>Esemetemahulisuse kujutamine, pöördkeha</p>	<p>Eristab pildidesiplaani, tagaplaani ja keskplaani ning kasutab seda oma teoses</p> <p>Kujutab tasapinnalruumiliste kehade mahulisust</p>
Disain	<p>Moodul, moodulsüsteemid (lego, moodulmööbel)</p> <p>Raamatukujundus (köide, kaas, illustratsioon, initsiaal, eksliibris, vinjett)</p> <p>Elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu – kasutusmugavus, toimivus</p>	<p>- Kirjeldab keskkonna ja/või ruumi kujunduste esteetilisuse ja praktilisuse seisukohast.</p> <p>Analüüsib trükise kujunduse osi</p> <p>Teab ja kasutab õpiülesannetes disaini elemente.</p>
Kunstilugu	<p>Eestikunsti tähtsed teosed.</p> <p>Monument, pisiplastika, seinamaal, miniatuur</p> <p>Vitraaž</p>	<p>- Leiab rahvakunsti esemetelt iseloomulikke motiive, kasutab neid loovaltesemetena ornamendi kujundamisel.</p> <p>- Analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.</p>
Visuaalne kommunikatsioon ja meedia	<p>Pildikeelarvutimängus, filmis, reklaamis jne.</p> <p>Pildi, tekstihelja liikumise koosmõju</p>	<p>- Analüüsib kujundusvõtteid arvutimängus, filmis, reklaamis jne vaheliseseoseid (kaader, plaanid, jutustus).</p>

<p>Tehnikad, vahendid ja tehnoloogia</p> <p>Vormimine</p> <p>Meisterdamine</p> <p>Kollaaž</p>	<p>Töö joonlauaja sirkliga</p> <p>Skulptuuridesavistja lõikamine pehmetest materjalidest (vahtplast jne). Keraamika. Reljeef.</p> <p>Erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine, segatehnikad</p> <p>Moodulelementidest struktuurid looduslikest jatehismaterjalidest. Kollaaž.</p> <p>Installatsioon.</p> <p>Erinevaid väljendusvahendeid ja materjale (lumi, liiv, tuli, valgus, vari, valmisesemed jne).modelleerimine</p>	<p>Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (kollaaž, skulptuur, jne).</p> <p>Kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale. Loob erinevaid tekstuure ja fakteure.</p> <p>Mõistab tehismaailma jäselle kasutajasuhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.</p>
<p>Maal</p>	<p>Maalimine kattevärvide ja akvarellidega. Tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega.</p> <p>Akvarellitehnikad: kihiti märjalt märgamaalimine, pinnaefektideloomine.</p>	<p>Kirjeldab pildikoloriiti, eristab sooja ja külma koloriiti.</p> <p>Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, jne).</p>
<p>Joonistamine</p>	<p>Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga. Fakteurid.</p> <p>-Grafiitpliiatsite tähistused.</p> <p>-Arvuti joonistusprogramme.</p> <p>Raster- ja vektorgraafika eripärad ja võimalused.</p>	<p>Kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale. Loob erinevaid tekstuure ja fakteure.</p> <p>Rakendab erinevaid kunstitehnikaid.</p>
<p>Trükkimine</p>	<p>Graafikatehnikad: kõrgtrükk.</p>	<p>Selgitab graafika kui trükitehnika olemust.</p>
<p>Pildistamine</p> <p>Digitehnikad</p>	<p>Foto. Olulisemad pilditöötlusvõtted.</p> <p>Animatsioon.</p>	<p>Digitaalsete tehnikate katutvumine ja katsetamine.</p> <p>Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne).</p>

<p>Uurimine, vaatamine, arutlemine</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Sisu jāvormi eristamine analüüsimisel. -Fragmendi jaterviku tähele panemine. -Peamiste kunstitehnikate ja žanrite eristamine. -Kunstniku joonistus-või maalitehnikauurimine originaalteostel. <p>Teose originaalija selle reproduktsioonieristamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ainealastemõistetekasutamine. <p>Kunstniku professiooni ning erinevateerialadegatutvumine</p> <ul style="list-style-type: none"> -Omategutsemisekeskkondades kujunduseja selle elementide vaatlemine esteetilisuse, mugavuse, kaasaegsuse vaatenurgast. -Filmide, arvutimängude, koomiksitateja reklaamide pildikeele uurimineja kriitiline võrdlemine. -Pildiliseinfo, näidiste ja eeskujudeleidmineja kasutamine loominguliselt. -Kunstnike, kunstiteoste, stiilide kohta iselisainfo otsimine. -Omateoste esitlemine, valikute Põhjendamine. -Töö teema/mõtte sõnastamine. 	<p>Eristab maalikunsti žanre (portree, maastik, natüürmort).</p> <p>Analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vormeja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ningonavatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.</p> <p>Kasutabõpitudainealaseidmõisteid kõnes ja kirjas.</p> <p>Toobkunstiteostkirjeldadesesilenii sisulisi kuivormilisi elemente.</p> <p>Leiab asjakohast pildilist infot, näidiseid ja eeskujusid ningkasutab neid loominguliseltoma töös.</p> <p>Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib jāvõrdleb eri ajastutekunstiteoseid.</p> <p>Kujundab, esitlet ja avaldab oma arvamust.</p>
--	---	--

6. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi		
Teema	Õppesisu	Õpitulemus
Jutustus, teose mõtteja sõnum	Piltjutustusi kunstileost (surmatants, keskajamaalid, Egiptuse vaasid)	Tunnetab omakunstivõimeid ja huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.
Kujutamiskiivid	Inimesteipära– vanus, rass, rahvus Liikumisekujutamine, liikumise mulje loomine, animatsiooni põhimõte	Arvestab täisfiguuri ja pea kujutamisel nendeproportsioonidega Kujutab vaatluse järgi eesetsevaid objekte, arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemistüksteise ja vaatajasuhtes.
Kompositsioon	Piiratud japiiramatapinnad Dünaamiline ja staatiline kompositsioon	Eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone
Värv, valgus, vari	Koloriit, värviharmoniad Vastandvärvid Vari, varju tekkimine	Segab III astme värve ja kasutab maalimisel erinevaid toone. Kasutab maalimisel piiratud värvivalikut– maalib monokroomselt
Perspektiiv	Kandilistekehadekujutamine ruumiliselt	Kujutab kandilisi kujundeid ruumiliselt
Disain	Traditsioon ja uuenduslikkus disainis Pakend, ümbris Kirjakujundamine – jooniskiri, fantaasiakiri	-Kirjeldab keskkonna ja/või ruumi kujundustestetiilisuse ja praktilisuse seisukohast. Analüüsib trükise kujunduseosi Teab ja kasutab õpiülesannetes disaini elemente.
Kunstilugu	Kunstiteose originaalsus ja/või paljundatavus – originaal, koopia, reproduktsioon, tiraaž, seeria, võltsing	-Leiab rahvakunsti esemetelt iseloomulikke motiive, kasutab neid loovates esemetes ja ornamendi kujundamisel. -Analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.

Visuaalne kommunikatsioon ja meedia	Huvitavad funktsionaalsed ja dekoratiivse objektid, märgid linnaruumis Kujundite, märkide, sümbolite kasutamine meedias jareklaamis	-Analüüsib kujundusvõtteid arvutimängus, filmis, reklaamis jne vahelisiseoseid(kaader, plaanid, jutustus).
Tehnikad, vahendid ja tehnoloogia	Kavandamine lähtuvalt valitud tehnikavõimalustest ja piirangutest	
Vormimine	Skulptuuridemodelleerimine savist ja lõikamine pehmetest materjalidest (vahtplast jne).	Rakendab erinevaid kunstitehnikaid
Meisterdamine	Erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine.	Kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale. Loob erinevaid tekstuure ja faktuure.
Kollaaž	Moodulelementidest struktuurid looduslikest jatehismaterjalidest. Kollaaž.	
Maal	Maalimine kattevärvide ja akvarellidega.	Kirjeldab pildikoloriiti, eristab sooja ja külma koloriiti.
Joonistamine	Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga. Faktuurid. Arvutijoonistusprogramme. Raster- ja vektorgraafika eripärad ja võimalused.	-Kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale. Loob erinevaid tekstuure ja faktuure. Oskab kasutada õpitud vektorgraafika programmi
Trükkimine	Graafikatehnikad: kõrgtrükk.	Selgitab graafika kui trükitehnika olemust.
Pildistamine Digitehnikad	Foto. Olulisemad pilditöötlusvõtted. Animatsioon.	Digitaalsete tehnikate tutvumine ja katsetamine. Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne).

2.5 III kooliaste

2.5.1 Õpitulemused

Põhikooli lõpetaja: 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid; 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid; 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel; 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nende vahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus; 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle; 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut; 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

2.5.2 Õpitulemused ja õppesisu

7. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi		
Teema	Õppesisu	Õpitulemus
SISU KÜ SIM U S ED		
Lugudeja emotsioonide edastamisevõtted läbi aegade	Värvisümboolika	Kasutab maalimisel kompositsioonija koloriidi tasakaalustamiseks ja esiletoomiseks kontraste (soe-külm, hele-tume)
V OR MIK ÜSIM USE D		
Kujutamisi viisid	Kujutatavavormide lihtsustamine	Lihtsustab ja deformeerib kujutatavat suurema karakterisuseja emotsionaalsuse saavutamiseks
Kompositsioon	Kaader jakadreerimine	Kasutab kadreerimise erinevaid võimalusi
	Üldplaan, detail	Leiab pildis peamise
Värv, valgus, vari	Värvidekontrastid, vastastikusedmõjud, kooskõlad ja tasakaal	Teabvärvidekontraste(soe-külm, hele-tumejne)
Perspektiiv	Perspektiiv ühe koondpunktiga	Konstrueerib l koondpunkti abil perspektiivseid vaateid objektidest ja ruumist
DISAIN		
Disain igapäevaelus	Tekstijapildikoosmõju(plakat,pakend, veebileht, raamatukaas)	Analüüsib kujundust, selle mõju ja põhimõtteid

Graafilise disaini baasvõtted	Kiri kui kunst, kalligraafia	Valib kujundatavale sobiva teksti asukoha, suuruse ja šrifti, arvestab kirjaoptikat Tunneb kalligraafia põhijooni
Vorm, otstarve, seosed	Erinevafunktsiooniga trükised ja nende kujundus. Kirjatüübi (šrifti, fondi) valik vastavalt kontekstile. Kirjaoptika	Valib kujundatavale sobiva teksti asukoha, suuruse, šrifti, arvestab kirjaoptikat
K U N S T I M A A I L M		
I ajaloolised kunstitehnikad	Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumateteoste näited	Teab nimetada mõnda kunstiajaloo suurteost
Kunstiteose erinevad vormid	Maakunst. Kehakunst. Videoinstallatsioon	Leiab näiteid ja fakte kohaspetsiifilisest kunstist, kommenteerib valitud teost
Vaatlus ja analüüs	Kunstiteosesõnum	Püüab leida valitud teose kunstiteose autori sõnumit
T E H N I L I S E D K Ü S I M U S E D		
Tugitegevused	Visand	Kasutab teost kavandades visandit
Skulptuur	Ruumilise vormi modelleerimine	Oskab vormida ruumilist vormi
Maalimine	Maalimine kattevärvidega, alternatiivse tehnikad	Maalib spontaanselt ja kavandatult
Joonistamine	Pliiatsija sisetehnikad	Maalib pliiatsi ja söega, tunneb valitud vahendi tehnikaid, omadusi ja arvestab nendega
Paljundustehnikad	Lametrükk	Tunneb lametrüki olemust
Digitehnikad	Animatsioon, multifilm	Oskab kasutada veebivabavara animatsiooni loomiseks

8. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi		
Teema	Õppesisu	Õpitulemus
S I S U K Ü S I M U S E D		
Lugude ja emotsioonide edastamise võtted läbi aegade	Tuntud sündmuste kujutamine, kunstniku vaatenurk. Sümbolite tähenduse muutumine (vikerkaar, haakrist, viisnurk)	Kasutab kunstniku teost oma loomingu lähtepunktina, eeskujuna
V O R M I K Ü S I M U S E D		
Kujutamiskiivid	Vormide allutamine kindlale stiilile. Vormide formeerimise karakterisuse huvides	Lihtsustab ja deformeerib kujutatavat suurema karakterisuse ja emotsionaalsuse saavutamiseks
Kompositsioon	Kompositsiooniskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldlõige)	Tunneb ära kolmnurkse, diagonaalse ja kuldlõikelise kompositsiooniskeemi,

		eristab staatilist ja dünaamilist kompositsiooni
Värv, valgus, vari	Värv ja värvus, värvide optiline segunemine, varju värv. Varjude rütmid, vari kompositsiooni elemendina.	Analüüsib vormija värvi näivat muutumist (pildidel jalooduses) ning kasutab seda oma töödes pildisügavuse loomisel
Perspektiiv	Perspektiiv kahekoondpunktiga	Konstrueerib 2 koondpunkti abil perspektiivseid vaateid objektidest ja ruumist
DISAIN		
Disain igapäevaelus	Olulisemad arhitektuuri ja disaini näited Eestis. Disain linnaruumis (tekstid ja reklaamid). Komplekt, ansambel (mööbel, serviis)	Teab nimetada disaininäiteid arhitektuurivaldkonnast
K U N S T I M A A I L M		
Kunstipärand	Eestikunstsuurkujud ja suurteosed	Oskab nimetada Eesti kunstnikke ja nende teoseid
Kunstiteose erinevad vormid	Kõrgkunst, poppkunst, karikatuur, sarž	Eristab õpitud kunsti liike
Kunstiteosevaatlusja analüüs	Stiil (ajastu ja isiklik stiil)	Analüüsib kunstiteoseid olemasolevat teadmiste põhjal.
Keskkond, loodus, ehituskunst, disain	Kodukohailme kaasajal jaminevikus (fotod jamaalid ajalooliste dokumentidena)	Väärtustab kodukoha kultuuri
Kunstimälestised, autorikaitse	Restaureerimine, renoveerimine, konserveerimine	Kirjeldab kunstimälestiste säilitamise viise
T E H N I L I S E D K Ü S I M U S E D		
Vormimine	Modelleerimine kalgendumast materjalist	Eristab mahulist vormi
Kollaaž	Kollaaž	Kasutab loovalt jääkmaterjale
Maal	Maalimine spontaanselt jakavandi alusel	Väljendab erinevate maalivahendite kaudu spontaanselt ja kaalutletult
Joonistamine	Joonistamine	Väljendab erinevate maalivahendite kaudu spontaanselt ja kaalutletult

Trükkimine	Paljundusgraafikasügavtrükk	Mõistab sügavtrüki olemust
Digitehnikad	Animatsioon	Valib lähtuvalt teose iseloomust sobivad vahendid jatehnikad.

9. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi		
Teema	Õppesisu	Õpitulemus
SISU KÜ SIM U S ED		
Lugudeja emotsioonide edastamisevõtted läbi aegade	Allegooriaja tsitaat kunstis. Metafoorid reklaamis (omadusteülekanne teisele nähtusele)	Kasutab kujundlikkust ja sümboliteid oma mõtete edastamiseks
V OR MIK ÜS IM USE D		
Kujutamiseviisid	Realism, abstraherimine. Liikumisekujutamiseviise, liikumisillusioonid (futurism, animeerimine, opkunst)	Kasutab erinevaid võtteid liikumise kujutamiseks. Selgitab liikumisillusiooni tekkimisepõhimõtteid
Värv, valgus, vari	Värvidepsühholoogiline mõju (sealhulgas soojad-külmad, eenduvad-taanduvad, kerged-rasked värvid)	Analüüsib objektidel, ruumis, pildilvärvide psühholoogilist ja vastastikust mõju
Perspektiiv	Erinev vaatepunkt (konna ja linna perspektiiv)	Kasutab erinevaid vaatepunkte ruumija objektide kujutamisel
DISAIN		
Disain igapäevaelustrükis, ruumikujundus, ehituskeskkond jne	Graafiline disain, keskkonnadisain (ruumikujundus, tarbekunst, tootedisain, moedisain, autodisain)	Mõistab disainiprotsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile ussja parem lahendus
	Visuaalse reklaamisihtrupi arvestamine kujundamisel	Analüüsib reklaami kujundustes erinevate sihtgruppide arvestamist
K U N S T I M A A I L M		
Nüüdiskunst	Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad	Mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis
Kunstiteos, erinevad vormid, väljundid, esitlusviisid	Tegevuskunst (häppening ja performance) Kunstisündmuse dokumenteerimine. Esitluse osi: valgus, ruum, heli, tekst	Suhtub kriitilis-loominguliselt kunsti ja kultuuri erinevatesse nähtustesse: grafiti, tegevuskunst, meediakunst
	Kunst peegeldamas ühiskonna arengut, tsitaadid kunstis. Teose tähenduse	Analüüsib kunstiteoseid, nende tähendust lähtuvalt

	muutumine eri situatsioonides	enda arusaamadest
	Isiklik stiil ja identiteet, sellekajastus riietuses, enda esitluses suhtlemiskeskondades	Mõistab autori vabadust ja vastutust
T E H N I L I S E D K Ü S I M U S E D		
Vormimine	Skulptuur (papjeemašee, traat)	Valib sobivaid vahendeid ja tehnikaid
Kollaaž	Kollaaž	Kasutab loovalt jääkmaterjale
Meisterdamine	Erinevad väljendusvahendid	Valib lähtuvalt teose iseloomust sobivaid vahendeid ja tehnikaid.
Maal	Maaliminespontaanselt jakavandi alusel	Väljendab end erinevate maalivahendite kaudu spontaanselt ja kaalutletult
Digitehnikad	Foto protsessi osana Video, animatsioon	Kasutab erinevaid digitaaltehnoogiaid oma ideede teostamiseks

2.6 Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistusalustega, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika.

Kool tagab kooli õppekava järgi kunstitundideks vähemalt ühe foto- ja videokaamera, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.

2.7 Hindamine

Kunstiainete hindamise aluseks on Luunja Keskkooli põhikooli õppekava punkt 6. Hindamisel lähtutakse riikliku õppekava üldosa sätetest.

Kunstiainetes annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta. Hindamine on lähtekoht järgneva õppe kujundamisele ning stimuleerib ja motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Kunstiõppes on hindamise objekt nii tööprotsess kui ka lõpptulemus. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet, arendada eneseanalüüsi oskust ning toetada tema visuaalse väljendusviisi leidmist ja arendamist. Õpilane võib aktiivselt osaleda hindamises nii oma arengu teadliku jälgimise (nt õpimapp, portfoolio) kui ka oma valikute ja arvamuste põhjendamise kaudu. Õpilane peab alati teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise lähtekohad ja kriteeriumid. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Hindamisel lähtutakse kujundava hindamise printsiipidest. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta,

innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Hindav tagasiside andmine õpilasele võib toimuda nii suuliselt, kui ka kirjalikult pärast töö esitamist, aga ka töö sooritamise ajal.

Kunstiõpetuses toimub kokkuvõttev hindamine trimestri lõpus õppeperioodi jooksul valminud tööde alusel; õppeaasta lõpus trimestri hinnete põhjal.

Kunstiõpetuses on kõik hinded üldjuhul võrdse kaaluga, erandjuhtudel teavitab õpetaja tähtsamatest töödest õpilasi ette. Trimestri hinne pannakse välja vähemalt kolme hinde põhjal.

Kriteeriumid kokkuvõtval hindamisel on järgmised:

„väga hea“ – „5“

- õpilane kasutab ettenähtud töövahendeid
- kunstitöö vastab teemale
- õpilane on omandanud tehnilised oskused õpetaja seatud eesmärgi piires
- kunstitöö on loominguline ja meeleolukas
- töö valmib etteantud aja piirides

„hea“ - „4“

- eelpool toodud nõuded avalduvad vähem või on üks neist rahuldav

„rahuldav“ - „3“

- eelpool toodud nõuded avalduvad vähem või on üks neist rahuldav

„puudulik“ - „2“

- eelpool toodud nõuded avalduvad vähem või on üks neist rahuldav

„nõrk“ - „1“

- eelpool toodud nõuded avalduvad vähem või on üks neist rahuldav

Põhikooli I kooliastme 1. klassis kasutatakse õpilase hindamisel kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid. Kui praktilist tööd, tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegga „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

3. Muusika

3.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;

tunneb huvi muusika kui kunsti liigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset; mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;

kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;

väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;

teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab jaaustab erinevaid rahvuskultuure;

teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

3.2 Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

1. laulmine;
2. pillimäng;
3. muusikaline liikumine;
4. omalooming;
5. muusika kuulamine ja muusikalugu;
6. muusikaline kirjaoskus;
7. õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada.

Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides.

Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikul, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus. Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti.

Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises. Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

1. teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
2. rõhutada musitseerimise osatähtsust;
3. julgustada ja toetada loominguks eneseväljendust;

4. teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
5. rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
6. lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

3.3 I kooliaste

3.3.1 Muusika õpitulemused I kooliastmes

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvastelaule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) on omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab ta, ti-ti, ta-a, ta-a-a, tiri-tiri ja tairi rütmifiguuride ja veerand-, pool ning tervepauside tähendust, kasutab neidmuusikalistes tegevustes;
  - 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
  - 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
  - 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
  - 5) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
  - 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas.
    - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana
    - koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor
    - muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng
    - rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbur), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat
    - märkide latern, segno, volt, tutvustamine laulurepertuaariga
- Õppekäigud
I kooliastmes ühiseid õppekäike ei ole

3.3.2 Õpitulemused ja õppesisu

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine

1.klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes. - Lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust. - Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühehäälses koolikooris. - Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid). - Laulab peast „Mu koduke" (A. Kiiss), „Lapsed, tuppa", „Kevadel" (Juba linnukesed). 	<ul style="list-style-type: none"> - laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; - mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; - laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; - laulab eesti rahvalaule ja regilaule seose kalendritähtpäevadega; - laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul; - õpib tundma astmeid SO, MI, RA, JO ja tajuma astmemudeleid; - (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab pillimängu kaasmängudes. - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> des. - Väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Muusikaline liikumine - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises).	- Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. - Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
Omalooming - Väärtustab enese ja teiste loomingu. - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus).	- Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid. - Loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne. - Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
Muusika kuulamine ja muusikalugu - Väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. - Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat.	- Väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. - Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat.
Muusikaline kirjaoskus ja Oskussõnad - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikaliseskirjaoskuses).	- Mõistab TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja TA-pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. - Tajub ja õpib laulma astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid erinevates kõrguspositsioonides. - Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; b) eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, helilooja, sõnade autor; c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, <i>piano</i> , <i>forte</i> , fermaat.

2. klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

õpitulemused	õppesisu ja -tegevused
Laulmine - Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust. - Laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast laule: Eesti hümn (F. Pacius), „Teele, tee, kurekesed“, „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus), „Kevadpidu“ (Elagu kõik	- Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas. - Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu. - Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. - Laulab eesti rahvalaule ja regilaule

<p>....).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid heli-kõrgusi (astmeid); - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmisel). 	<p>seoses kalendritähtpäevadega.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul. - Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹ ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab pillimängu kaasmängudes. - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des. - Väljendab pillimängus muusika sisu ja meeoleolu.
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeoleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. - Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väärtustab enese ja teiste loomingut. - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid. - Loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne. - Kasutab loovliikumist muusika meeoleolu väljendamiseks.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väljendab muusika meeoleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. - Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Väljendab muusika meeoleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. - Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. - On tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill).
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikaliseskirjaoskuses). 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja TA-pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. - Tajub ja õpib laulma astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid erinevates kõrguspositsioonides. - Astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid. - Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. - Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt

	<p>noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat;</p> <p>e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i>.</p>
--	--

3. klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

õpitulemused	õppesisu ja -tegevused
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust. - Llaulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast laule: Eesti hümn (F. Pacius). - Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid heli-kõrgusi (astmeid). - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmisel). 	<p>* Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</p> <p>* mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;</p> <p>* laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>* laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega;</p> <p>* laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;</p> <p>* Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.</p>
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab pillimängu kaasmängudes; - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> 'des. - Väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. - On omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerimisel. - Seoses pillimänguga õpitakse tundma viulivõtit, tähtnimesid ja nende asukohta noodijoonestikul.
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. - Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väärtustab enese ja teiste loomingut. - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid. - Loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne. - Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. - Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. - Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. - On tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). - Eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja Oskussõnad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikaliseskirjaoskuses). 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-pausi ja TA-A-pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. - Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. - Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. - Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. - Õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida. - Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat;

	e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, segno, volt.
--	--

3.3.3 Hindamine I kooliastmes

Laulude laulmise hindamisel arvestatakse:

- loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;
- individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;
- aktiivset osavõttu ühislaulmisest;
- õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Astmetega laulmise hindamisel arvestatakse:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.

Pillimängu hindamisel arvestatakse:

- individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust;
- kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist;
- õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Muusikalise liikumise hindamisel arvestatakse:

- muusikapala sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamist ja väljendamist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust.

Omaloomingu hindamisel arvestatakse:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;
- muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist.

Muusikaloo hindamisel arvestatakse:

- laulu ja pillimuusika eristamist;
- eesti rahvapillide tundmist (kuuldeliselt ja visuaalselt);
- 2- ja 3-osalise taktimõõdu, marsi, valsi ja polka, eristamist.

Muusikalise kirjaoskuse hindamisel arvestatakse:

- muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ja rakendamist laulmisel, pillimängus, muusika kuulamisel, muusikalises liikumises, omaloomingus.

3.4 II kooliaste

3.4.1 Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni japuhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmaslauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvastelaule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann),

„Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha õõ” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 3) kasutab muusika karakteri ja meeoleu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfoniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eestirahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste jakohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab ti-tiri, tiri-ti, ta-i-ti, kaheksandiknoodi ja kaheksandikpausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;

5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;

6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused(tähtnimed), helistik, toonika ehk põiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte,mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

II kooliastmes õppekäike ei korraldata

3.4.2 Õpitulemused ja õppesisu

4. klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. - Laulab koolikooris õpetajavalikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. - Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule:Eesti hümn (Fr. Pacius), "Püha öö" (F. Gruber). - Kasutab laule õppidesrelatiivseid helikõrgusi (astmeid). - Kasutab üksinda ning koosmusitseerides muusikalisioskusi ja teadmisi (laulmisel). 	<ul style="list-style-type: none"> - Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest. - Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>acappella</i> ja saatega. - Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes. - Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI). - Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des. - Rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. - Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga.
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi.

<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> - Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes. - Kasutab üksinda ning koosmusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Kasutab improvisatsioonides astmemudeleid. - Loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne. - Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.
<p>Muusika kuulamine ja Muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskus-sõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. - Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm). - Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara. - Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. - Kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas. - Tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises kirjaoskuses). 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. - Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: ti-tiri, tiri-ti, ta-i-ti, ta-a-a-a ja 4-löögiline paus. - Laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO₁, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides. - Mõistab 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähendust ja arvestab musitseerimisel. - 2-osaline lihtvorm. - Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurrehilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, b) vokaalmuusika, soololaul,

	<p>koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon.</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid),</p> <p>d) tempo, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>,</p> <p>e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.</p>
--	---

5. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. - Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. - Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule Eesti hümn (Fr. Pacius), "Kui Kungla rahvas" (K.A.Hermann), "Eesti lipp" (E. Võrk). - Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). - Kasutab üksinda ning koosmusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel). 	<ul style="list-style-type: none"> - Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest. - Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>acappella</i> ja saatega. - Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes. - Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI). - Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega. - Seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des. - Rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. - Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. - Seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid Cduur, a-moll pillimänguga.
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi.

<p>teadmisi (liikumises).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tantsib eesti laulu- ja ringmänge. - Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra.
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> - Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes. - Kasutab üksinda ning koosmusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Kasutab improvisatsioonides astmemudeleid. - Loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne. - Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.
<p>Muusika kuulamine ja Muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskus-sõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. - Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm). - Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara. - Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. - Kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni. - Kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit. - Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi. - On tutvunud (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra muusikatradsioonidega ja suhtub neisselugupidavalt.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja Oskussõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. - Noodivältused, rütmifiguurid ja

teadmisi (muusikaliseskirjaoskuses).	<p>pausid:ti-tiri, tiri-ti, ta-i-ti, ta-a-a ja 4-löögiline paus.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides. - Mõistab 2/4,3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähendust ja arvestab musitseerimisel. - 2-osaline lihtvorm. - Helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C – a. - Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurhelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, diees, bemoll, bekarr - Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurhelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid); d) tempo, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, b) e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.
--------------------------------------	---

6. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

õpitulemused	õppesisu ja -tegevused
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. - Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; 	<ul style="list-style-type: none"> - Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt. - On teadlik häälehoiu vajadusest. - Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning

<p>mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule Eesti hümn (Fr. Pacius), "Kas tunned maad" (J. Berad), "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl). - Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi(astmeid). - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel). 	<p>eesti ja teiste rahvaste laule <i>acappella</i> ja saatega.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes - Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI). - Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega. - Seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> - - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des. - Rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. - Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. - Seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid Cduur, a-moll pillimänguga. - Seostab helistikke G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll pillimänguga.
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> - - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi. - Tantsib eesti laulu- ja ringmänge. - Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt)Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa.
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> - Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes väljendustes. - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Kasutab improvisatsioonides astmemudeleid. - Loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne. - Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab ning põhjendab suunavate 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat,

<p>küsimuste ja omandatud muusika oskus-sõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. 	<p>tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara. - Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. - Kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni. - Kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit. - Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; - Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi. - On tutvunud (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisselugupidavalt.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja Oskussõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikaliseskirjaoskuses). 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. - Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: kaheksandiknoot, kaheksandikpaus. - Laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides. - Mõistab 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähendust ja arvestab musitseerimisel. - 2-osaline lihtvorm. - Helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a; G – e, F – d. - Kaheksandik taktimõõdu tutvustamine

	<p>laulurepertuaarist tulenevalt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurrehelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, diees, bemoll, bekarr. - Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurrehelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli; b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid); d) tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, e) dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>; f) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.
--	---

3.4.3 Hindamine II kooliastmes

Laulude laulmise hindamisel arvestatakse:

- loomulikke kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;
- individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;
- aktiivset osavõttu ühislaulmisest;
- helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest;
- õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Noodiharjutuste laulmise hindamisel arvestatakse ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.

Astmetega laulmise hindamisel arvestatakse:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.

Pillimängu hindamisel arvestatakse:

- individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust;

- kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist;
- õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansamblis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õpetegevuse osana koondhindamisel.

Muusikalise liikumise hindamisel arvestatakse:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;
- sisu, meeoleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.

Omaloomingu hindamisel arvestatakse:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;
- muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.

Muusikaloo hindamisel arvestatakse:

- arutus- ja väljendusoskust muusika oskussõnavara kasutades;
- 2- ja 3-osalise lihtvormi eristamist;
- hääleliikide eristamist kuuldeliselt;
- vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist;
- pilliliikide eristamist kõla ja välimuse järgi;
- oskust leida iseloomulikke jooni Eesti rahvamuusikas;
- oskust võrrelda erinevate rahvaste muusikat.

Muusikalise kirjaoskuse hindamisel arvestatakse:

- muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus;
- I ja II kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.

3.5 III kooliaste

3.5.1 Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgibhäälehoide häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevitekants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-, džäss
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel
- 4) teab nimetada tuntud helil muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);
- 5) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 6) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 7) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 8) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasn (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab süngoobi, triooli, ti-ta-i, kuueteistkümnendiknoodi ja kuueteistkümnendikpausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
  - 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
  - 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsetehelikõrgustega (tähtnimed);
  - 4) mõistab helistike C–a, G – e, F- d(repertuaarist tulenevalt D – h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
  - 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
  - 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas.
- elektrofonid, sümfooniaorkester, kamme
partituur, muusikainstrumentide nimetused
ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel
rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

3.5.2 Õpitulemused ja õppesisu

7. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine <ul style="list-style-type: none"> - Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. - Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal-koosseisudes. - Mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust. - Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule „Eesti hümn“ (F. Pacius), "Jää vabaks, Eesti meri" (V.Oksvort), "Kalevite kants" (P. Veebel), "Mu isamaa on minu arm" (G.Ernesaks), "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen). - Rakendab üksi ja rühmasmusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel). - Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi(astmeid).	<ul style="list-style-type: none"> - Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil. - Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. - Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti. - Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI). - Absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²). - Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.
Pillimäng <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus).	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des. - Rakendab musitseerides akustilise kitarril lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. - Helistike C-duur, a-moll; G-duur, emoll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.
Muusikaline liikumine <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises).	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid. - Väljendab liikumise kaudu Idamaade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.
Omalooming <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendaberinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus).	<ul style="list-style-type: none"> - Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Loob kindlas vormis (rondo- ja variatsioonivorm) rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid).

	<ul style="list-style-type: none"> - Loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne. - Väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu. - Loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.
<p>Muusika kuulamine ja Muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavarakasutades suuliselt ja kirjalikult. - Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. - Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendaberinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. - Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi). - Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades. - Arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult. - Eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine. - Eristab kõla ja kuju järgi: <i>keelpillid</i>: poogenpillid viiul, vioola e altviiul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; <i>puhkpillid</i>: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; <i>löökpillid</i>: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmi pillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt. - Eristab kõla järgi pillikoosseise: <i>orkestrid</i>: (sümfoonia-, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); <i>ansamblid</i>: keelpillikvartett. - On tutvunud sümfoonia, instrumentaalkontserti, rondo, variatsiooni vormiga. - On tutvunud Eesti ning Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja Oskussõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistegevustes oma loomingulisi ideid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: triool, süngoop. - Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. - Mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed). - + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara. - Mõistab oskussõnade tähendust jakasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) sümfoonia, instrumentaalkontsert, a) c) rondo, variatsioon.
--	--

8. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

õpitulemused	õppesisu ja -tegevused
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. - Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal-koosseisudes. - Mõistab ja väärtustab laulupeosotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust. - Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule „Eesti hümn“ (F. Pacius), "Oma laulu ei leia ma üles" (V.Ojakäär), "Laul Põhjamaast" (Ü. Vinter). - Rakendab üksi ja rühmasmusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistestgevustes oma loomingulisiideid (laulmisel). - Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid). 	<ul style="list-style-type: none"> - Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga javäljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoitu häälemurdeperioodil. - Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. - Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti. - Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI). - Absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²). - Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des. - Rakendab musitseerides akustilise kitarril lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. - Helistike C-duur, a-moll; G-duur, emoll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid. - Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid:

	(valikuliselt) Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika.
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendaberinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Loob improvisatsioonide keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Loob kindlas vormis (rondo- ja variatsioonivorm) rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid). - Loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; - Väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu. - Loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.
<p>Muusika kuulamine ja Muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavarakasutades suuliselt ja kirjalikult. - Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. - Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi. - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. - Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2- ja 3-osalist lihtvormi). - Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades. - Arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult. - Eesti tuntud interpretide, ansamblite ja pop-muusika suursündmuste tundmine. - Eristab kõla ja kuju järgi: <i>klahvpillid</i>: klaver, klavessiin, orel, akordion; <i>elektrofonid</i>: süntesaator, elektriklaver; - Eristab kõla järgi pillikoosseise: <i>orkestrid</i>: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); <i>ansamblid</i>: (keelpillikvartett, popansambel). - Eristab pop- ja rokkmuusikat. - On tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika või Aafrika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; - Tunneb eesti pärimismuusika tänapäevaseid tõlgendusi.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja Oskussõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendaberinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab heliväljuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: noodiväljusted, rütmifiguurid ja pausid: kuueteistkümnendiknoot ja -paus + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara.

	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. - Mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; - Kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed). - Teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt. - Mõistab oskussõnade tähendust jakasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) elektrofonid, muusikainstrumentide nimetused; b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaal-kontsert, spirituaal, gospel; c) pop- ja rokkmuusika.
--	--

9. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

õpitulemused	õppesisu ja -tegevused
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. - Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal-koosseisudes. - Mõistab ja väärtustab laulupeosotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust. - Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule „Eesti hümn“ (F. Pacius), "Eestlane olen ja eestlaseksjään" (A. Mattiisen), "Saaremaa valss" (R. Valgre), "Me pole enam väikesed" (A.Oit). - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendaberinevates muusikalistes tegevustes oma loominguideid (laulmisel). - Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid). 	<ul style="list-style-type: none"> - Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil. - Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsel laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. - Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti. - Laulab melodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI). - Absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²). - Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> des.

<p>teadmisi (pillimängus).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rakendab musitseerides akustilise kitarrilühtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. - Helistike C-duur, a-moll; G-duur, emoll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid. - Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Aafrika.
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus). 	<ul style="list-style-type: none"> - Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaadpillidel. - Loob kindlas vormis (rondo- ja variatsioonivorm) rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>’sid keha-, rütmi- ja plaadpillidel. - Kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid). - Loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne. - Väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu. - Loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väljendab oma arvamust kuulud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult. - Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; - Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendaberinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. - Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2- ja 3-osalist lihtvormi). - Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades. - Arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult. - Eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansambelite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine. - <i>Ansamblid</i>: pop- ja džässansambel. - Eristab pop-, rokk-, džäss- ja filmimuusikat. - Tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja Oskussõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendaberinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõistab helivõttude, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: noodivõtted, rütmifiguurid ja pausid: kuueteistkümnendiknoot ja –paus + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline

	<p>kirjaoskus ja sõnavara.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. - Mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides. - Kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed). - Teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt. - Mõistab oskussõnade tähendust jakasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) džässorkester, muusikainstrumentide nimetused; b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaal-kontsert, spirituaal, gospel; c) rondo, variatsioon; d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.
<p>Õppekäigud</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tartu Lauupeomuseum - õpilastel on ülevaade Vanemuise seltsi tekkimisest ja seltsi rollist eesti kutselise teatri tekkimisel. 	<ul style="list-style-type: none"> - õpilased osalevad muuseumitunnis „Kas tunned kodulinna teatri ajalugu?“

3.5.3 Hindamine III kooliastmes

Laulude laulmise hindamisel arvestatakse:

Laulu laulmise hindamisel arvestatakse:

- loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;
- individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;
- aktiivset osavõttu ühislaulmisest;
- helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest;
- õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Noodiharjutuste laulmise hindamisel arvestatakse ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.

Astmetega laulmise hindamisel arvestatakse:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.

Pillimängu hindamisel arvestatakse:

- individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust;
- kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist;

- õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansamblis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õpetegevuse osana koondhindamisel.

Muusikalise liikumise hindamisel arvestatakse:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;
- sisu, meeoleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.

Omaloomingu hindamisel arvestatakse:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;
- muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.

Muusikaloo hindamisel arvestatakse

- arutus-, väljendus- ja analüüsisioskust ning oma arvamuse põhjendamist muusika oskussõnavara kasutades (essee, suuline ettekanne);
- 2- ja 3-osalise lihtvormi lihtvormi, variatsiooni ja rondovormi eristamist;
- hääleliikide eristamist kuuldeliselt;
- vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist;
- pillirühmade ja pillide eristamist kõla ja välimuse järgi;
- sümfoonia-, puhkpilli-, keelpilli- ja rahvapilliorkestri eristamist kõla ja välimuse järgi;
- oskust leida erinevate muusikastiilide iseloomulikke jooni.

Muusikalise kirjaoskuse hindamisel arvestatakse:

- muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus;
- I, II ja III kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.

Õppekäikude hindamisel arvestatakse:

- oma arvamuse põhjendamist;
- originaalsust;
- väljendusoskust;
- muusika oskussõnade kasutamist;
- tööpanust.

3.6 Füüsiline õpikeskkond

Naturaalklaver +klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp, käemärkide tabel, Orffi instrumentarium, trummikomplekt, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud, liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, heliloojate portreed, muusikainstrumentide ja rahvapillide pildid.

Võimalused külastada kontserte, muusikalavastusi, muuseumi; muusikakoole, raamatukogusid, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.